

Nr 171.

Av herr Anderson, Axel Ivar, om viss lindring beträffande förmögenhetsbeskattningen.

Den skärpning av beskattningen, som inträder, när inkomsten härrör från kapital i stället för arbete, består i dels att 1/100 av kapitalet lägges till den inkomst, som träffas av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värnsskatten, dels att kapitalet träffas av en fristående särskild skatt å förmögenhet. Motivet för denna skärpning av beskattningen, när det gäller förmögenhetsinkomst, är att sådan inkomst anses ge ett större moment av trygghet än vanlig arbetsinkomst. Dels är förmögenhetsinkomsten oberörd av sjukdom, olycksfall, arbetslöshet och annat, som kan komma en arbetsinkomst att sina, dels finns det alltid kapital att ta av, om förhållandena skulle nödvändiggöra något sådant. Den förmögenhetsägande personen anses i enlighet härmed ha högre skatteförmåga än den rena arbetsinkomsttagaren och skall därför beskattas hårdare.

I hur pass stor utsträckning detta resonemang överhuvud taget kan försvaras må i detta sammanhang lämnas därhän. Det finns emellertid speciella fall, där det absolut icke synes tillämpligt, d. v. s. där de faktorer, som enligt ovan motivera skärpt beskattning av förmögenhetsinkomst, icke äro för handen, men där denna skärpta beskattning inte desto mindre utgår. Jag åsyftar de säkerligen ganska många fall, där en person — ofta en gammal änka eller dylikt — äger att för viss tid eller livstid åtnjuta avkastningen av en annans förmögenhet. Enligt gällande bestämmelser skall denna person med vissa undantag skatta inte bara för avkastningen i och för sig, vilket är självklart, utan även för det kapitaliserade värdet av denna avkastning, trots att hon icke har förmögenheten i sin hand och aldrig kan få disponera den.

Om man jämför nyssnämnda persons skatteförmåga med exempelvis en pensionerad statstjänstemans, så framstår den senares såsom otvivelaktigt större. Den statliga pensionären har en säker inkomst under sina återstående livsdagar, rättsinnehavaren till förmögenhetsavkastningen en relativt osäker sådan, eftersom en förmögenhetsinkomst är utsatt för fluktuationer och kastningar på ränte- och kapitalmarknaden. Vad beträffar möjligheten att tära på något kapital, om inkomsten skulle bli för knapp, så finns den inte i något av fallen. Inte desto mindre blir rättsinnehavaren till avkastningen i full utsträckning underkastad en skärpt beskattning för

förmögenhetsinkomst medan pensionären bara skattar såsom för vanlig arbetsinkomst.

Ännu klarare framstår kanske denna beskattningsorättvisa, om man jämför den nyssnämnde rättsinnehavaren till förmögenhetsavkastningen med en person, som själv äger sin förmögenhet. Den senare har eget inflytande över förmögenhetens förvaltning med åtföljande möjligheter att söka gardera sig mot marknadsförändringar, den förre icke. Den senare har dessutom ett kapital bakom ryggen, som han vid oföretsedda behov kan ta av, den förre icke. Men bägge hänföras till samma kategori i beskattningshänseende.

Från huvudregeln att rätt till förmögenhetsavkastning skall förmögenhetsbeskattas, även om den icke är förenad med dispositionsrätt till förmögenheten, gäller ett av sociala skäl förestavat undantag, enligt vilket förmögenhetsbeskattning ej skall äga rum, om avkastningen är bestämd att tillgodonjutas för den berättigades livstid och om värdet av vad årligen åtnjutes understiger 1 000 kronor. Denna bestämmelse kom till i en tid, då penningvärdet var väsentligt högre och skattesatserna väsentligt lägre än nu, och den stipulerade gränsen av 1 000 kronor har genom den senare utvecklingen fått en successivt allt mindre social räckvidd.

Det synes mig angeläget, att ovan påtalade förhållande, som för mig framstår som en klar skatteorättvisa, i möjligaste mån avhjälpes. I första hand bör enligt mitt förmenande i dylikt syfte undersökas, om det är möjligt att från förmögenhetsskatt helt befria sådan rätt till förmögenhetsavkastning, som ej är förenad med dispositionsrätt till förmögenheten. Skulle detta visa sig icke möjligt eller lämpligt, bör i stället övervägas att höja den av sociala skäl betingade undantagsgränsen från ovannämnda 1 000 till förslagsvis 3- eller 4 000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning rörande möjligheten att från förmögenhetsbeskattning helt eller åtminstone i större utsträckning än nu undantaga sådan rätt till förmögenhetsavkastning, som icke är förenad med dispositionsrätt till förmögenheten.

Stockholm den 23 januari 1945.

Ivar Anderson.